

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/23/2018
Identifikačné číslo spisu: 9518100148
Dátum vydania rozhodnutia: 28. júna 2018
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9518100148.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci proti obvinenému M. C. a spol. pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Tr. zák. a iné na verejnom zasadnutí konanom 28. júna 2018 v Bratislave o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 23. júna 2018, sp. zn. 3Tp/13/2018, takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. por. zrušuje napadnuté uznesenie v časti týkajúcej sa obvineného M. C.. Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvineného M. C., nar. XX. M. XXXX v L. M., trvale bytom K., R. č. XX, berie do väzby. Lehota väzby začína plynúť okamihom vyhlásenia tohto uznesenia, t. j. 28. júna 2018 o 16.20 hod. Do lehoty väzby sa započítava lehota zadržania obvineného M. C. od 20. júna 2018 o 17.10 hod. do 23. júna 2018 o 22.30 hod. Väzbu bude menovaný vykonávať v Ústave na výkon väzby Bratislava. Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. väzbu obvineného M. C. nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka. II. Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť prokurátora vo vzťahu k obvinenému PhDr. O. P. zamieta.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd uznesením z 23. júna 2018, sp. zn. 3Tp/13/2018, podľa § 72 ods. 3 Tr. por. nevezal obvinených M. C. a PhDr. O. P. do väzby a podľa § 87 ods. 2 Tr. por. ich prepustil zo zadržania na slobodu. V odôvodnení tohto uznesenia prvostupňový súd konštatoval, že vo vzťahu k dôvodnosti trestného stíhania zastáva názor, že obvinení M. C. a PhDr. O. P., na ktorých podal prokurátor návrh na vzatie do väzby, sú trestne stíhaní dôvodne. Orgány činné v trestnom konaní zabezpečili v rámci prípravného konania dostatočné množstvo dôkazov, ktoré odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti v zmysle uznesenia o vznesení obvinenia. Zistené skutočnosti nasvedčujú podľa prvostupňového súdu tomu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a zároveň existuje aj dôvodné podozrenie, že trestné činy spáchali obvinení. Špecializovaný trestný súd pritom poukázal najmä na výsluchy svedkov Ing. M. Y., B. C., P. V., ako aj na listinné dôkazy, ktoré tvoria súčasť spisového materiálu, predovšetkým na znalecké posudky potvrdzujúce domnienku o falšovaní predmetných zmieniek uvádzaním nepravdivého dátumu vystavenia zmieniek, ale aj na znalecký posudok, ktorý tieto tvrdenia vyvracia. Zároveň zdôraznil, že

pri rozhodovaní o väzbe sa nevyžaduje úplná istota na vyslovenie záveru, že skutok bol spáchaný, keďže požiadavka istoty bez rozumnej pochybnosti je nevyhnutná pri meritórnom rozhodovaní, ale nie pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na vzatie do väzby. Vo vzťahu k jednotlivým dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por. Špecializovaný trestný súd najprv konštatoval neexistenciu skutočností odôvodňujúcich tzv. útekovú väzbu u obvinených, pretože obaja majú stále bydlisko a zo spisového materiálu nevyplýva, že by sa vyhýbali trestnému stíhaniu, nezúčastňovali sa úkonov trestného konania, alebo že by sa skrývali pobytom v cudzine. Pokiaľ ide dôvod tzv. kouznej väzby u obvineného M. C., súd prvého stupňa sa nestotožnil s návrhom prokurátora, pretože obvinený M. C. ako navrhovateľ, resp. zástupca žalobcu, mal podľa neho oprávnenie kedykoľvek mimo rozhodovacej činnosti súdu disponovať so zmenkami, ktoré sám predložil do súdnej úschovy (možnosť dispozície so zmenkami oprávnenou osobou je upravený tak v Civilnom sporovom poriadku, ako aj v Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné a krajské súde), pričom vysvetlil, z akého dôvodu zmenky zo súdu vybral. Zdôraznil pritom, že z predloženého spisového materiálu nevyplýva žiadna skutočnosť, na základe ktorej by nemal veriť tvrdeniu obvineného M. C., že zmenky podrobil ďalšiemu znaleckému skúmaniu a že ich predloží v lehote 20 dní odo dňa jeho výsluchu spolu s vypracovaným znaleckým posudkom. V tejto súvislosti naopak poukázal na to, že je predsa snahou obvineného uspieť v civilnom spore, keďže ho sám inicioval, pričom podľa zákona o zmenkách, ako aj podľa Civilného sporového poriadku súd nemôže rozhodnúť o plnení na základe zmenky, pokiaľ táto nie je daná do dispozície súdu v čase rozhodovania vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že ak obvinený nepredloží v rámci konania na odvolacom súde predmetné zmenky, odvolací súd nemôže rozhodnúť vo veci, na ktorej má obvinený záujem. Nevydanie dôkazu obvineným nemôže byť podľa Špecializovaného trestného súdu v žiadnom prípade chápané ako marenie objasňovania skutočností dôležitých pre trestné konanie, pričom vynucovanie dôkazu hrozbou väzobného stíhania obvineného by hraničilo s porušením zásady zákazu sebaobviňovania. Prvostupňový súd sa tiež nestotožnil s názorom prokurátora, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. odôvodňujú u oboch obvinených viaceré prebiehajúce trestné stíhania, pretože počet trestných stíhaní obvinených nezakladá dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti. Uvedené by mohlo nastať iba v prípade, ak by v predmetnej veci existovala aj ďalšia okolnosť odôvodňujúca obavu z pokračovania v trestnej činnosti, napríklad získavanie finančných prostriedkov na svoju obživu, snaha o dokonanie trestného činu, resp. stav tiesne, na základe ktorého by mohlo dôjsť k pokračovaniu v trestnej činnosti. Rovnako sa súd prvého stupňa nestotožnil s názorom prokurátora, že obaja obvinení majú páchať trestnú činnosť v štádiu jej „dokončievania“, keďže Trestný zákon a ani teória práva takýto pojem nepozná. Špecializovaný trestný súd v tejto súvislosti vyslovil názor, že prostriedkami trestného práva nie je možné zasahovať do prebiehajúcich civilných sporov v snahe zvrátiť rozhodnutie súdu v prospech ktorejkoľvek zo strán civilného konania. Osobitne pritom poukázal na to, že hoci sa civilné konanie v súvislosti so zmenkami vedie na Okresnom súde Bratislava V minimálne od 21. júna 2016 a predmetná vec bola mediálne známa (spolu s vyjadreniami strán konania týkajúcimi sa pravosti zmienek), orgány činné v trestnom konaní začali trestné stíhanie vo veci až 14. mája 2018, teda takmer po dvoch rokoch od začatia konania, pričom 24. apríla 2018 (správne 26. apríla 2018, pozn.) bol na Okresnom súde Bratislava V vyhlásený rozsudok vo veci samej a predmetné zmenky sa na tomto súde nachádzali do 9. mája 2018 v súdnej úschove. Ihneď po vyhlásení tohto uznesenia podal proti nemu prokurátor Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) sťažnosť a to v neprospech oboch obvinených. V jej dodatočne predložených dôvodoch vo vzťahu k záveru prvostupňového súdu o neexistencii väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. u obvineného M. C. uvádza, že podstata jeho návrhu na vzatie do väzby nespočívala v nevydaní originálov zmienek orgánom činným v trestnom konaní týmto obvineným, ale v znemožnení skúmania pravosti týchto zmienek na základe znaleckého dokazovania orgánmi činnými v trestnom konaní. Vyslovil pritom názor, že ak by boli pravdivé tvrdenia obvineného M. C. o tom, že predmetné zmenky začiatkom mája 2018 odovzdal na znalecké skúmanie do zahraničia svetovo uznávanému odborníkovi, potom by nemal z jeho strany existovať žiaden dôvod na neoznámenie tohto mena orgánom činným v trestnom konaní a na popísanie bližších okolností údajného spracovávaného tohto znaleckého posudku tak, aby orgány činné v trestnom konaní mohli tieto skutočnosti formou policajnej spolupráce objektivizovať. V tejto súvislosti upozornil sťažovateľa aj na skutočnosť, že obvinený M. C. týmto spôsobom nepostupoval už v pôvodnom civilnom konaní na Okresnom súde Bratislava V, v ktorom bol úspešný, ale až neskôr, začiatkom mája 2018, teda v čase, keď sa viedlo

trestné konanie a keď sa zmenky stali vecami dôležitými pre toto konanie. Preto je podľa prokurátora takéto konanie a tvrdenie obvineného M. C. len marením objasňovania skutočností dôležitých pre trestné stíhanie, pretože žiadne znalecké dokazovanie zo strany obvineného sa nedeje a jeho snahou je len z časového hľadiska znemožniť znalecké dokazovanie zo strany orgánov čin-ných v trestnom konaní. Pokiaľ ide o záver o neexistencii dôvodov tzv. preventívnej väzby u oboch obvinených, prokurátor namieta, že obava z pokračovania v trestnej činnosti u nich vychádza z predpokladu spočívajúceho v početnosti ich doterajších trestných stíhaní a závažnosti stíhaných trestných činov. Osobitne pritom zdôraznil, že vo vzťahu k obvinenému M. C. sa okrem predmetnej veci vedú ďalšie dve trestné stíhanie, konkrétne na základe uznesenia vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave o vznesení obvinenia z 18. augusta 2017, ČVS: KRP-276/2-VYS-BA-2016, pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. a na základe uznesenia vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúra Stred, Banská Bystrica o vznesení obvinenia z 21. septembra 2017, sp. zn. PPZ-542/NKA-FP-ST-2016, pre pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. Okrem toho poukázal tiež na skoršie trestné konanie týkajúce sa tohto obvineného vedené na Národnej kriminálnej agentúre Prezídia Policajného zboru, Národnej jednotke finančnej polície, expozitúra Bratislava, ČVS: PPZ-662/NKA-FP-BA-2017, pre trestný čin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., pričom k odloženiu tejto veci podľa § 197 ods. 1 písm. c) Tr. por. s poukazom na § 86 ods. 1 písm. e) Tr. zák. došlo 21. septembra 2017 len z dôvodu zániku trestnej činnosti dodatočným uhradením dane (teda na základe účinnej ľútosti). Podľa sťažovateľa sú tak pre konštatovanie dôvodov preventívnej väzby u obvineného M. C. rozhodujúce uvedené štyri trestné stíhanie (vrátane trestného stíhanie v predmetnej veci), ktorými spôsobuje škody vo výške niekoľko desiatok miliónov eur a to mimoriadne závažnou ekonomickou trestnou činnosťou, vysoko sofistikovane a dlhodobo, čo má vplyv aj na časové súvislosti stíhaných trestných činov. Napokon obdobné závery možno podľa názoru prokurátora vyvodit' aj vo vzťahu k obvinenému PhDr. O. P., ktorý je v súčasnosti trestne stíhaný v rámci troch trestných konaní. Konkrétne okrem predmetného trestného stíhanie je tento obvinený trestne stíhaný aj na základe uznesenia vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I z 21. mája 2018, ČVS: ORP-984/3-VYS-BI-2015, a to za trestný čin subvenčného podvodu podľa § 222 ods. 2, ods. 5 Tr. zák., a na základe uznesenia vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Bratislava z 23. októbra 2017, ČVS: PPZ-842/NKA-FP-BA-2017, aj za trestný čin vraždy spáchaný vo forme spolupáchateľstva v štádiu prípravy podľa § 9 ods. 2, § 7 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb. v platnom znení). Práve tieto skutočnosti odôvodňujú podľa prokurátora dôvody tzv. preventívnej väzby aj u obvineného PhDr. O. P., pričom na rozdiel od prvostupňového súdu nezastáva názor, že okrem početnosti trestných stíhaní musí pre existenciu tohto dôvodu väzby nastať aj ďalšia okolnosť odôvodňujúca obavu z pokračovania v trestnej činnosti. Na písomne predložených dôvodoch sťažnosti zotrval prokurátor aj na verejnom zasadnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konanom 28. júna 2018 tvrdiac, že u obvineného M. C. sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Tr. por. a u obvineného PhDr. O. P. podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Vyslovil pritom hlboké presvedčenie, že ak by nebola obmedzená osobná sloboda obvinených, títo budú pokračovať v ekonomickej trestnej činnosti a obvinený M. C.I. bude navyše marit' priebeh trestného stíhanie tak, ako ho doposiaľ marí. U posledne menovaného osobitne poukázal na stupňujúcu sa gradáciu ekonomickej trestnej činnosti, ktorá pokračuje štyrmi zmenkami v astronomickej sume, ktorú podľa jeho názoru doterajšia československá kriminalistika nepozná. Zároveň zdôraznil, že tak vyšetrovateľ, on, ako i sudca pre prípravné konanie konštatovali dôvodnosť prebiehajúceho trestného stíhanie, čím je splnená zakladá materiálna podmienka pre vzatie obvinených do väzby a zároveň sú splnené aj ďalšie podmienky - existencia konkrétnych dôvodov väzby. V podstate z týchto dôvodov navrhol prokurátor, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a sám rozhodol vo veci vzatím obvinených M. C. a PhDr. O. P. do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. a u obvineného M. C. aj podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. Obvinený M. C. sa k sťažnosti prokurátora vyjadril prostredníctvom obhajcu JUDr. Michala Mandzáka najprv písomne, podaním z 27. júna 2018. V tomto vyjadrení uviedol, že nesúhlasí s napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu v časti týkajúcej sa konštatovania existencie dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu, pretože Špecializovaný trestný súd sa v ňom podľa neho nevysporiadal s existenciou možného zániku trestnosti činu

premlčaním a tiež s tým, že skutok nemôže naplniť formálne znaky stíhaného trestného činu. Vo vzťahu k dôkaznej situácii poukázal na to, že sudca pre prípravné konanie v podstate len nekriticky prebral argumenty prokurátora bez toho, aby sa vysporiadal s konkrétnymi námietkami obhajoby, napríklad vo vzťahu k výpovedi svedka C., z ktorej má podľa napadnutého uznesenia taktiež vyplývať dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu. Podľa obvineného však tento svedok vo svojej výpovedi podporoval skutkový dej prezentovaný obhajobou a z jeho výpovede nevyplývala ani zmienka o falšovaní zmeniek a neexistencii záväzku. Pokiaľ ide o prokurátorom prezentovanú existenciu dôvodu tzv. kolúznej väzby, obvinený tvrdí, že prokurátor vo svojej sťažnosti neuviedol žiadne nové skutočnosti odôvodňujúce potrebu jeho vzatia do kolúznej väzby. Poukázal pritom na skutočnosť, že i v minulosti si predmetné zmenky vzal zo súdu a tieto následne aj vrátil. Prokurátor podľa neho neuvádza v tomto smere žiaden dôvod, ktorý by aspoň náznakom preukazoval marenie vyšetrovania odobratím zmenky zo súdnej úschovy. Neuvedenie mena znalca, na ktoré poukazuje prokurátor v odôvodnení sťažnosti, nemôže podľa obvineného predstavovať kolúzny dôvod, pretože by to znamenalo jeho nútenie k výpovedi pod hrozbou väzby. Ani dôvod tzv. preventívnej väzby podľa obvineného M. C. vo vzťahu k jeho osobe neobstojí, pretože je doposiaľ netrestanou osobou a: (i) trestné stíhanie, na ktoré poukazuje prokurátor, sa nachádzajú v počiatocnom štádiu konania a nie je vôbec isté, či dospejú do štádia podania obžaloby, (ii) vinu dôrazne popiera, (iii) riadne sa zúčastňuje úkonov trestného konania a žiadnym spôsobom ich nemarí. Rovnako jeho osobné pomery nenaznačujú, aby bol nútený páchať trestnú činnosť za účelom zabezpečenia bežných životných potrieb. O účelovosti svedčí podľa tohto obvineného aj poukaz na trestné stíhanie, v prípade ktorého malo dôjsť k odloženiu veci z dôvodu účinnej ľútosti. V tejto súvislosti obvinený M. C. uviedol, že o existencii tohto trestného stíhanie nemal žiadnu vedomosť a ak vyšetrovateľ odmietol trestné oznámenie s poukazom na ustanovenie § 86 ods. 1 písm. e) Tr. zák., tak to neznamená, že by mal za to, že skutok sa stal a vykazuje všetky normatívne znaky stíhaného trestného činu. Podľa obvineného je názor prokurátora v tomto smere tiež v príkrom rozpore s prezumpciou nevinu garantovanou čl. 8 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj Smernicou Európskeho parlamentu a Rady z 9. marca 2016, č. 2016/343/EÚ o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinu a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní, z ktorej zároveň cituje. Na verejnom zasadnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zotrval obvinený M. C. na skutočnostiach uvedených pri svojom výsluchu v Banskej Bystrici. Prostredníctvom obhajcu dal senátu sťažnostného súdu na zvážanie oboznámenie úradných záznamov zo všetkých prebiehajúcich civilných konaní, z ktorých vyplýva, že už si v minulosti predmetné zmenky vyzdvihol zo súdu za účelom znaleckého skúmania a následne ich vrátil. Zároveň poukázal na absenciu písomného poučenia zadržaného obvineného v zmysle tzv. infosmernice, ako aj na skutočnosť, že Špecializovaný trestný súd sa nevysporiadal s prebiehajúcim konaním o prejudiciálnej otázke v súvislosti s prostriedkom nápravy v prípade, ak nie je dodržaný postup upravený už zmienkou infosmernice. V podstate z týchto dôvodov považuje obvinený M. C. sťažnosť prokurátora za nedôvodnú a navrhol, aby ju Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol. Obvinený PhDr. O. P. sa k sťažnosti prokurátora vyjadril tiež najprv písomne a to podaním z 28. júna 2018 spísaným prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Mareka Paru. V tomto vyjadrení po zrekapitulovaní doterajšieho priebehu konania uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava svojej argumentácii prednesenej v rámci výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu. Nad rámec tejto argumentácie poukázal na skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní mali v čase začatia trestného stíhanie dostatok informácií o osobách páchatel'ov trestných činov a napriek tomu v rozpore s Trestným poriadkom nevzniesli bezodkladne obvinenie, v dôsledku čoho sa nemohol podieľať na dokazovaní a uplatňovaní svoje právo na obhajobu v celom rozsahu. Uviedol tiež, že skutok, tak ako je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia, nemôže byť právne posúdený ako obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Tr. zák. v jednočinnom súbehu so zločinom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. spáchaný formou spolupáchatel'stva podľa § 20 Tr. zák., pretože samotné uvedenie dátumu vystavenia zmenky, ktorý nezodpovedá skutočnosti, nemôže podľa neho naplniť formálny znak trestného činu uvedeného v § 270 Tr. zák. Skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia pritom nespochybňuje jeho záväzok voči obvinenému M. C., resp. JUDr. Z. S. ako remitentovi zmeniek. Rovnako tak nespochybňuje ani ručiteľský záväzok spoločnosti M., s. r. o., čo podľa neho znemožňuje prípadnú zmenu právneho posúdenia skutku v neskoršom priebehu konania

ako zločinu podvodu podľa § 221 Tr. zák. Na verejnom zasadnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj obvinený PhDr. O. P. zotrval na výpovedi uskutočnenej pred sudcom pre prípravné konanie. Nad jej rámec poukázal na skutočnosť, že v prokurátorom uvádzanom prebiehajúcom trestnom stíhaní pre trestný čin subvenčného podvodu nebol v období od 3. marca do 15. mája 2015 štatutárnym orgánom neziskovej organizácie M. G., o čom súdu predložil internetový výpis registra neziskových organizácií, podľa ktorého bol štatutárnym orgánom od 1. júna 2015 do 18. mája 2017. Prostredníctvom svojho obhajcu doplnil, že pri svojom výsluchu žiadal o vysvetlenie v zmysle vyššie uvedenej infomernice, požadované informácie mu však boli vyšetrovateľom, po konzultácii s prokurátorom, odmietnuté, pričom doposiaľ nebolo rozhodnuté o v tomto smere uplatnenom opravnom prostriedku. Vychádzajúc v podstate z uvedeného aj obvinený PhDr. O. P. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade uvedenej sťažnosti, ktorá bola podaná oprávnenou osobou včas, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom a dospel k nasledujúcim zisteniam. Obvinení M. C. a PhDr. O. P. sú v posudzovanej veci trestne stíhaní na základe uznesenia vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Národnej jednotky finančnej polície, expozitúra Stred, Banská Bystrica z 20. júna 2018, ČVS: PPZ-101/NKA-FP-ST-2018, ktorým im bolo vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Tr. zák., ktorý mali spáchať formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. v súbehu so zločinom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. Obvinení sa mali týchto trestných činov dopustiť na skutkovom základe uvedenom v uznesení o vznesení obvinenia, pričom popis konania kladeného im za vinu je aj súčasťou odôvodnenia napadnutého uznesenia a preto ho nepovažuje najvyšší súd za potrebné na tomto mieste znovu opakovať. V preskúmvanej veci je tak splnená základná formálna podmienka rozhodovania o väzbe menovaných - vznesenie obvinenia (§ 33 Tr. por.). Z predloženého spisového materiálu ďalej vyplýva, že obaja obvinení boli zadržaní postupom podľa § 86 ods. 1 Tr. por., konkrétne obvinený M. C. 20. júna 2018 o 17.10 h. a obvinený PhDr. O. P. 21. júna 2018 o 12.10 h. Návrh prokurátora na vzatie oboch obvinených do väzby, u obvineného M. C. z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Tr. por. a u obvineného PhDr. O. P. z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., bol sudcovi pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu doručený 21. júna 2018 o 22.04 h. Ten oboch obvinených vypočul 23. júna 2018 v čase od 14.00 - 22:30 h. a v rámci tohto výsluchu im zároveň oznámil sťažnosťou napadnuté uznesenie. Je teda zrejmé, že obvinení boli odovzdaní súdu do 48 hodín od ich zadržania (§ 86 ods. 1 posledná veta Tr. por.) a sudca pre prípravné konanie rozhodol o ich nevzatí do väzby do 72 hodín od ich prevzatia a doručenia návrhu prokurátora (§ 87 ods. 2 veta prvá Tr. por.). Pokiaľ obvinení v tejto súvislosti spochybňujú zákonnosť obmedzenia ich osobnej slobody tvrdiac, že orgány činné v trestnom konaní nerespektovali ich právo na informácie vyplývajúce zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (ďalej len „smernica o práve na informácie“), treba najprv vo všeobecnosti uviesť, že podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica ako právny akt Európskej únie záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa ňou má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Z toho vyplýva, že smernice sa v členských štátoch Európskej únie v zásade neuplatňujú priamo, ale prostredníctvom vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými boli prebraté do ich právnych poriadkov, pričom ich orgány sú povinné vykladať vnútroštátne právo (ako celok) euro-konformne, tzn. čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok (ide o tzv. nepriamy účinok smernice). Súdny dvor síce vo svojej ustálenej judikatúre pripustil aj priamy účinok (aplikáciu) smerníc, avšak iba vtedy, ak uplynula transpozičná lehota a smernica nebola členským štátom vôbec alebo správne prebratá, resp. nie je zabezpečená jej úplná účinnosť, a len pokiaľ smernica, prípadne jej ustanovenie, umožňuje identifikovať jednak konkrétnu povinnosť členského štátu, ako aj oprávnené osoby a to za predpokladu, že obsah dotknutého ustanovenia smernice je bezpodmienečný a presný. Súčasne platí, že priama aplikácia smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe, alebo založenie, resp. sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora z 26. septembra 1996, Arcaro, C-168/95, EU:C:1996:363, body 36 a 37). Teda priameho účinku

smernice sa nemožno dovolávať voči jednotlivcom, ale len proti štátu, bez ohľadu na to či vystupuje ako zamestnávateľ, alebo ako verejný orgán (pozri rozsudok Súdneho dvora z 19. apríla 2007, Farrell, C-356/05, EU:C:2007:229, body 37 až 40). V tomto kontexte a so zreteľom na výhrady obvinených, ktoré uplatnili už vo vzťahu k návrhu na ich vzatie do väzby, treba ďalej uviesť, že podľa smernice o práve na informácie pozostáva právo podozrivých alebo obvinených osôb na informácie (ďalej tiež „dotknuté osoby“) z: (i) práva na informácie o ich právach, (ii) práva na informácie o obvinení a (iii) práva na prístup k spisovému materiálu. Pokiaľ ide o právo na informácie o právach, majú byť podľa predmetnej smernice dotknutým osobám bezodkladne poskytnuté informácie aspoň o: a) práve na prístup k obhajcovi; b) nároku na bezplatné právne poradenstvo a podmienky poskytnutia takéhoto poradenstva; c) práve na informácie o obvinení v súlade s čl. 6 smernice; d) práve na tlmočenie a preklad; e) práve nevypovedať (čl. 3 ods. 1 smernice o práve na informácie). Podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré sú zatknuté alebo zadržané, má byť poučenie o týchto právach poskytnuté písomne tak, aby si ho mohli prečítať a ponechať si ho počas celého trvania pozbavenia slobody, pričom okrem už uvedených informácií má toto poučenie obsahovať aj informácie o: a) práve na prístup k spisovému materiálu; b) práve na informovanie konzulárnych orgánov a jednej ďalšej osoby; c) práve na naliehavú lekársku pomoc; d) maximálnej dobe, počas ktorej môžu byť podozrivé alebo obvinené osoby pozbavené osobnej slobody pred tým, ako budú postavené pred justičný orgán (čl. 4 ods. 1, ods. 2 smernice o práve na informácie). Písomné poučenie o právach má obsahovať tiež základné informácie týkajúce sa všetkých možností podľa vnútroštátneho práva, ako je napadnutie zákonnosti zatknutia, dosiahnutie preskúmania zákonnosti zadržania a požiadanie o predbežné prepustenie, pričom podľa časti H. orientačného vzoru písomného poučenia o právach postačí v tomto smere poučenie, že o informácie o týchto možnostiach môže dotknutá osoba požiadať svojho advokáta alebo sudcu (čl. 4 ods. 3, príloha 1 smernice o právach na informácie). Právu na informácie o obvinení zodpovedá povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby boli dotknutým osobám bezodkladne poskytnuté informácie o trestnom čine, zo spáchania ktorého sú podozrivé alebo obvinené, a to v rozsahu, aký je potrebný na zaručenie spravodlivého konania a účinné uplatnenie práva na obhajobu. V prípade zatknutia alebo zadržania toto právo zahŕňa aj informácie o dôvodoch zatknutia alebo zadržania, vrátane trestného činu, z ktorého spáchania sú dotknuté osoby podozrivé alebo obvinené (čl. 6 ods. 1, ods. 2 smernice o práve na informácie). V tejto súvislosti je tiež potrebné poukázať na bod 28 odôvodnenia smernice o práve na informácie, podľa ktorého informácie o trestnom čine, z ktorého spáchania sa podozrivé alebo obvinené osoby podozrievajú alebo obviňujú, by sa mali týmto osobám poskytnúť bezodkladne, najneskôr pred ich prvým úradným výsluchom policajným orgánom alebo príslušným orgánom bez toho, aby tým bolo ohrozené prebiehajúce vyšetrovanie. Mal by sa im poskytnúť dostatočne podrobný popis skutkového stavu týkajúceho sa trestného činu, vrátane času a miesta skutku, pokiaľ sú známe, v ktorých bol údajný trestný čin spáchaný a jeho možná právna kvalifikácia, a to so zreteľom na štádium, v akom sa trestné konanie nachádza v čase poskytovania informácií, aby sa zaručilo spravodlivé konanie a umožnilo účinné uplatňovanie práva na obhajobu. Pokiaľ ide o právo na prístup k spisovému materiálu treba v okolnostiach posudzovanej veci uviesť, že čl. 7 ods. 1 smernice o práve na informácie vyžaduje, aby sa zatknutej alebo zadržanej osobe, resp. jej advokátovi, sprístupnili dokumenty týkajúce sa daného prípadu, ktoré majú príslušné orgány v držbe a ktoré sú podstatné pre účinné napadnutie zákonnosti zatknutia alebo zadržania v súlade s vnútroštátnym právom. Smernica o práve na informácie bola do právneho poriadku Slovenskej republiky prebratá zákonom č. 174/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku (v aktuálne účinnom znení) pritom vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné vždy poučiť obvineného o jeho právach, poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie a v prípade potreby mu poučenie aj primerane vysvetliť (§ 34 ods. 5 veta prvá a druhá Tr. por.). Obvinený musí byť okrem iného poučený o práve od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, pričom má právo odoprieť vypovedať, o práve zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom s tým, že ak nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu (§ 34 ods. 1, ods. 3, § 121 ods. 2 Tr. por.). Obvineného, ktorý bol zadržaný alebo zatknutý je navyše potrebné poučiť aj o práve na naliehavú lekársku pomoc, o práve nazerať do spisov a o maximálnej lehote, počas ktorej môže byť obmedzený na slobode, kým nebude odovzdaný súdu, s

tým, že na žiadosť obvineného orgán činný v trestnom konaní vyrozumie o jeho zadržaní, resp. zatknutí rodinného príslušníka alebo inú osobu, ktorú označí, pokiaľ tým nedôjde k zmareniu objasnenia a vyšetrenia veci, a v prípade cudzinca aj konzulárny úrad štátu, ktorého je občanom alebo na ktorého území má trvalý pobyt (§ 34 ods. 4, ods. 5 veta tretia Tr. por.). Ak obvinený vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, má tiež právo na tlmočníka a prekladateľa (§ 2 ods. 2, § 28 ods. 1 až 5 Tr. por.). Zároveň obvinenému, ktorý bol zadržaný alebo zatknutý, je orgán činný v trestnom konaní povinný poskytnúť poučenie o jeho právach bez zbytočného odkladu v písomnej forme, táto skutočnosť sa poznamená v zápisnici a obvinený má právo ponechať si toto poučenie u seba po celú dobu obmedzenia osobnej slobody (§ 34 ods. 6 Tr. por.). Ďalej treba poukázať na to, že uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré musí okrem označenia osoby, ktorej sa obvinenie vznáša, obsahovať aj opis skutku s uvedením miesta, času prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo tak, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom, zákonné pomenovanie trestného činu, o ktorý v tomto skutku ide, a to aj uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona a skutočností, ktoré odôvodňujú vznesenie obvinenia, je policajt povinný oznámiť obvinenému ihneď po jeho vydaní a pokiaľ bolo oznámené vyhlásením, je povinný mu bez meškania vydať rovnopis tohto uznesenia (§ 206 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Napokon pri zadržaní podozrivej osoby alebo obvineného je policajt povinný ich bezodkladne oboznámiť s dôvodmi zadržania (§ 85 ods. 4 veta prvá pred bodkočiarkou, § 86 ods. 1 veta druhá Tr. por.) a pokiaľ sudca pre prípravné konanie v konaní o väzbe pred rozhodnutím o nej odmietne obvinenému alebo obhajcovi právo nazrieť do celého spisu, zároveň s tým označí a umožní sprístupniť na nazretie tie časti spisu, ktoré obsahujú skutočnosti alebo dôkazy, na ktoré sa pri rozhodovaní o väzbe prihliada (§ 69 ods. 6 Tr. por.). Z uvedeného vyplýva, že Slovenská republika dôsledne prebrala do svojho právneho poriadku všetky smernicou o práve na informácie stanovené minimálne pravidlá týkajúce sa informovania o právach podozrivých alebo obvinených osôb. Pritom euro-konformná aplikácia tejto vnútroštátnej úpravy je podľa najvyššieho súdu plne spôsobilá zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dosiahnuť ňou sledovaný cieľ, ktorým je zvýšenie dôvery v systémy trestného súdnictva všetkých členských štátov Európskej únie, čo by malo viesť jednak k efektívnejšej justičnej spolupráci v trestných veciach a tiež k zlepšeniu ochrany práv jednotlivcov. Podľa sťažnostného súdu tak priama aplikácia predmetnej smernice neprichádza do úvahy, a to ani pokiaľ ide o jej čl. 8, na ktorý poukazujú obvinení. Podľa odseku 1 tohto ustanovenia síce majú členské štáty zabezpečiť, aby sa poskytnutie informácií podozrivým alebo obvineným osobám podľa článkov 3 až 6 zaznamenalo postupom vedenia záznamov upraveným v práve dotknutého členského štátu, podľa bodu 35 odôvodnenia tejto smernice by však nemali vytvárať dodatočný záväzok zaviesť nové mechanizmy alebo akúkoľvek dodatočnú administratívnu záťaž. Z tohto pohľadu považuje najvyšší súd slovenskú právnu úpravu, podľa ktorej sa skutočnosť, že zadržanému alebo zatknutému obvinenému bolo poskytnuté poučenie o jeho právach v písomnej forme, poznamená v zápisnici, za dostačujúcu, zodpovedajúcu doterajším postupom vedenia záznamov v trestnom konaní, keď podľa § 58 ods. 1 písm. e) Tr. por. musí zápisnica o úkone trestného konania obsahovať okrem iného aj poskytnutie poučenia. V tomto kontexte potom poukazuje sťažnostný súd na to, že v zápisniciach o zadržaní obvinených (č. l. 16 a 17) je okrem iného uvedené, že obvineným bolo bez zbytočného odkladu poskytnuté „Poučenie o právach obvineného“ v písomnej forme, pričom prevzatie týchto poučení potvrdili obaja obvinení svojimi podpismi. Pokiaľ ide o opravné prostriedky upravené v čl. 8 ods. 2 smernice o práve na informácie, treba v prvom rade uviesť, že hoci podľa tohto ustanovenia majú členské štáty zabezpečiť, aby podozrivé alebo obvinené osoby alebo ich advokáti mali právo namietať v súlade s postupmi ustanovenými vo vnútroštátnom práve voči neposkytnutiu informácií alebo voči odmietnutiu poskytnúť tieto informácie príslušnými orgánmi v súlade s touto smernicou, podľa bodu 36 jej odôvodnenia sa v súvislosti s týmto právom od členských štátov nevyžaduje zaviesť osobitné konanie o opravnom prostriedku, samostatný mechanizmus alebo postup na podávanie sťažností. V tomto smere poukazuje najvyšší súd na to, že tento druh námietok môže obvinený, či už priamo alebo prostredníctvom obhajcu, účinne uplatniť v rámci žiadosti o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Tr. por. Osobitne je pritom upravená možnosť namietať odmietnutie nazretia do spisu (§ 69 ods. 2 Tr. por.) a v neposlednom rade, vzhľadom na predmet konania v tejto veci, treba uviesť, že výhrady tohto typu môže obvinený, resp. jeho obhajca uplatniť aj v konaní o väzbe, pričom príslušný súd je povinný mu poskytnúť adekvátnu odpoveď. Zároveň však treba zdôrazniť, že nie akýkoľvek nedostatok pri realizácii práva podozrivých alebo obvinených osôb na informácie bude mať za následok nezákonnosť obmedzenia ich osobnej

slobody väzbou, ale tento musí mať reálny (materiálny) dopad na ich konkrétne práva zaručujúce kontradiktórnosť konania o väzbe a rovnosť zbraní, najmä na možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti vzatiu do väzby. Z uvedeného vyplýva, že Trestný poriadok (pri jeho euro-konformnom výklade) umožňuje podozrivým a obvineným (či už priamo alebo prostredníctvom obhajcu) účinne namietat' neposkytnutie informácií, resp. odmietnutie poskytnutia informácií v rozsahu stanovenom smernicou o práve na informácie a teda im zabezpečuje opravný prostriedok podľa čl. 8 ods. 2 tejto smernice v spojení s bodom 36 jej odôvodnenia. Podľa najvyššieho súdu tak nie je pre rozhodnutie v tejto veci potrebný výklad práva Európskej únie, ktorý by bol sporný. V tomto kontexte potom poukazuje sťažnostný súd na to, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo obom obvineným doručené 20. júna 2018, t. j. ešte pred ich zadržaním. Z tohto uznesenia je pritom zrejmý nielen popis skutku, ktorý je im kladený za vinu, a jeho právna kvalifikácia, ale i dôvody vznesenia obvinenia. Obvineným tak boli poskytnuté informácie o ich obvinení v rozsahu, ktorý je v tomto štádiu dostatočný na zaručenie spravodlivého konania a účinné uplatnenie ich práva na obhajobu. Pokiaľ ide o bližšie vysvetlenie obvinenia, ktorého sa domáha obvinený PhDr. O. P., toto podľa názoru sťažnostného súdu presahuje rámec jeho práva na informácie o obvinení a svojim obsahom zodpovedajú tieto jeho požiadavky námietkam spochybňujúcim dôvodnosť jeho trestného stíhania. Zo zápisníc o zadržaní obvinených ďalej vyplýva, že títo boli pri zadržaní okrem iného informovaní o dôvodoch zadržania, ktoré boli následne konkretizované v návrhu prokurátora na ich vzatie do väzby, ktorý im bol doručený ešte pred rozhodnutím o ich väzbe, a súčasne im bolo poskytnuté poučenie o ich právach v písomnej forme (ako je uvedené vyššie). Okrem toho boli obvinení pred ich výsluchmi opakovane poučení mimo iného o práve odoprieť vypovedať, práve zvolit' si obhajcu a podmienkach bezplatnej obhajoby, resp. obhajoby za zníženú odmenu, o práve nazerat' do spisov a žiadať urýchlené preskúmanie odmietnutia tohto práva, o práve na tlmočníka a prekladateľa a tiež o práve žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa. V neposlednom rade považuje sťažnostný súd za potrebné poukázať na to, že obaja obvinení sú od začiatku konania zastúpení zvolenými obhajcami. So zreteľom na uvedené nemá najvyšší súd, napriek tomu, že súčasťou predloženého spisového materiálu nie je formulár písomného poučenia, ktoré bolo odovzdané obvineným, žiadne pochybnosti o tom, že títo boli v záujme zabezpečenia konradiktórnej povahy konania o väzbe a rešpektovania princípu rovnosti zbraní poučení o svojich právach v rozsahu umožňujúcom ich účinné uplatnenie. V tejto súvislosti sa len pre úplnosť žiada dodať, že pokiaľ obvinení spochybňujú rozsah písomne poskytnutého poučenia, nič im nebránilo ho najneskôr v sťažnostnom konaní predložiť, čo však neurobili. Po zistení, že boli splnené všetky formálno-procesné podmienky zadržania obvinených a to pri plnom rešpektovaní ich práva na obhajobu, skúmal najvyšší súd v ďalšom kroku, či sú dané aj materiálne podmienky pre prípadné obmedzenie ich osobnej slobody väzbou; v prvom rade to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, tento má znaky konkrétneho trestného činu a či je dané podozrenie, že ho mali spáchať obvinení a to s takou mierou istoty, ktorá zodpovedá súčasnému štádiu trestného konania (§ 71 ods. 1 Tr. por.). Aj so zreteľom na v tomto smere uplatnené námietky obvinených považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím o vine či nevine obvineného. Súd sa pri rozhodovaní o väzbe preto nezameriavajú na hodnotenie viny obvineného, jeho obhajoby alebo dôkazov spôsobom upraveným v § 2 ods. 12 Tr. por., ale skúmajú to, či sú splnené formálne a materiálne podmienky rozhodnutia o väzbe (primerane tiež napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. augusta 2016, sp. zn. II. ÚS 626/2016). Z pohľadu materiálnych podmienok väzby potom predovšetkým posudzujú, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatel'om skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Existencia takéhoto dôvodného podozrenia pritom predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že sa dotyčná osoba mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné k odôvodneniu odsúdenia, alebo i k podaniu obžaloby, čo je predmetom až ďalšej fázy trestného konania (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Krejčíř proti Českej republike z 26. marca 2009, odsek 75). Vychádzajúc z uvedeného dospel aj sťažnostný súd po preskúmaní predloženého spisového materiálu v rozsahu zodpovedajúcom rozhodnutiu o väzbe obvinených k záveru o dôvodnosti ich trestného stíhania. Osobitne pritom poukazuje na znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline č. 77/2018 a jeho doplnenie č. 106/2018, ktoré si v súbežne

prebiehajúcich civilných konaniach nechala vypracovať obchodná spoločnosť M., spol. s r. o. a ktoré majú v tomto trestnom konaní charakter listinného dôkazu. Z nich totiž vyplýva, že podpisy na troch sporných zmenkách sú s najvyššou mierou pravdepodobnosti hraničiacou s istotou pravými podpismi obvineného PhDr. O. P., pričom je však nepravdepodobné, aby boli podpísané v rovnakom časovom období ako porovnávacie podpisy PM-1 až PM-40, t. j. v období od 28. júla 1998 (PM-16 a PM-17) do 12. novembra 2001 (PM-36), ale tieto sú najadekvátnejšie porovnávacím podpisom menovaného PM-41 až PM-49, ktoré vznikli v roku 2017. Z uvedeného tak vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinený PhDr. O. P. podpísal v mene obchodnej spoločnosti M. spol. s r. o. zmenečné ručenie na predmetných zmenkách v čase, keď už nebol oprávnený za ňu konať, keďže jej konateľom bol iba do 27. novembra 2002. Pritom aj uvedenie nepravdivých údajov o zmenečnom ručiteľovi je falšovaním cenného papiera v zmysle § 270 ods. 2 Tr. zák. a keďže podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. sa na určenie rozsahu činu použijú hľadiská určujúce výšku škody, sú aj podľa najvyššieho súdu obaja obvinení v tejto fáze konania dôvodne podozriví zo spáchania obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, ods. 4 písm. b) Tr. zák. v súbehu so zločinom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák., ktorých sa vzhľadom na vyššie uvedené a čas predloženia zmienek mali dopustiť s najväčšou pravdepodobnosťou v roku 2016. V prospech tohto záveru svedčí podľa sťažnostného súdu i to, že v momentálne dostupných účtovných podkladoch obchodnej spoločnosti INKASNÝ SERVIS, a. s. , na ktorú mali byť predmetné zmenky prevedené rubopisom ešte v roku 2001, sa nenachádzajú žiadne informácie o tom, že táto obchodná spoločnosť tieto zmenky niekedy vlastnila, nadobudla alebo predala, a prvá zmienka o nich je až v poznámkach k účtovnej závierke obchodnej spoločnosti Správa a inkaso zmienek s. r. o. za rok 2016. Nemožno preto prisvedčiť námietke obvinených, že ich trestné stíhanie je premlčané, i keď aj podľa názoru najvyššieho súdu nevenovali orgány činné v trestnom konaní formulácii skutku, najmä pokiaľ ide o čas jeho spáchania, dostatočnú pozornosť. Uvedené však nemá vplyv na záver o dôvodnosti prebiehajúceho trestného stíhania a sťažnostný súd sa nestotožňuje s tvrdením obvinených, že skutok, ako je popísaný v uznesení o vznesení obvinenia, nemôže napĺňať znaky stíhaných trestných činov, keďže aj v závislosti od výsledkov ďalšieho vyšetrovania bude možné jeho popis vo vyššie naznačenom smere upraviť bez toho, aby to narušilo jeho totožnosť. Po zistení, že v preskúmvanej veci je daná aj základná materiálna podmienka pre prípadné vzatie obvinených do väzby - dôvodné podozrenie zo spáchania skutku kladeného im za vinu - podrobil najvyšší súd prieskumu záver Špecializovaného trestného súdu o neexistencii dôvodov väzby. Pokiaľ ide o sťažovateľom tvrdené dôvody tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. u obvineného M. C., treba v prvom rade uviesť, že realizácia práva na obhajobu, ktorého podstatnou súčasťou je aj právo osoby, voči ktorej konanie smeruje, neobviňovať sa, nemôže byť sama o sebe dôvodom väzby. Preto len skutočnosť, že tento obvinený 14. mája 2018 nevydal vyšetrovateľovi predmetné zmenky, pričom treba zdôrazniť, že podľa zápisnice o tomto úkone ich vydanie neodmietol, ale uviedol, že ich nemá v dispozícii, keďže sú z dôvodu prípravy expertného skúmania mimo územia Slovenskej republiky, a akonáhle budú k dispozícii, budú poskytnuté orgánom činným v trestnom konaní, a ani to, že následne neuviedol miesto, kde sa nachádzajú, samo o sebe pre naplnenie dôvodov tzv. kolúznej väzby nestačí. Sťažovateľ pritom neoznačil žiadnu ďalšiu konkrétnu skutočnosť, ktorá by, aj so zreteľom na obvineným M. C. uvádzaný odhad času, kedy by sa mali dostať zmenky opäť do jeho dispozície, spochybňovala jeho tvrdenie, že 9. mája 2018 ako konateľ žalobcu v súbežne prebiehajúcich civilných konaniach, z ktorých v dvoch ešte nebolo nijak rozhodnuté, vybral origináli sporných zmienek z trezoru súdu z dôvodu ich zaslania znalcovi na vyhotovenie znaleckého posudku, a zároveň odôvodňovala obavu, že motívom jeho konania bolo odstránenie týchto dôkazov, a to osobitne so zreteľom na nie zanedbateľnú obhajobu, že bez vrátenia originálov týchto zmienek, ktorých prevod rubopisom nie je vylúčený, súdu konajúcemu v civilnom procese nebude môcť žalobca, ktorého je obvinený M. C. konateľom, úspešne pokračovať v konaní. Treba totiž zdôrazniť, že vzhľadom na charakter zmenky ako listiny, do ktorej je vtelené právo na peňažné plnenie, pričom toto právo je s touto listinou tak úzko a neoddeliteľne spojené, že bez nej nemôže byť zásadne uplatnené ani prevedené a so zánikom listiny tiež zaniká (okrem prípadov umorenia), treba trvať na tom, aby v sporoch zo zmenky bol súdu predložený skutočný prvopis zmenky - originálny zmenkový doklad, ktorý v tomto smere nemožno ničím nahradiť, keďže zmenka je základným legitimačným prostriedkom žalobcu. Istotu o aktívnej legitimačii žalobcu pritom treba mať nielen v dobe podania žaloby, ale počas celého konania. Nemožno totiž pripustiť, aby sa táto počas konania zmenila bez

toho, aby sa o tom súd a účastníci konania dozvedeli. Zmenka ako obežný cenný papier je priamo určená k tomu, aby bola prevádzaná a tieto prevody by nebolo možné vylúčiť ani v priebehu konania, pokiaľ by žalobcovi zostala zmenka v rukách. Nezanedbateľnou je v tomto smere i skutočnosť, že obvinený M. C. v minulosti už takto postupoval, keď mu na účely spracovania súkromného znaleckého posudku boli sporné zmenky v civilnom konaní vydané, a tieto boli po vyhotovení znaleckého posudku Ústavom kriminalistiky a kriminológie príslušnému súdu vrátené. Pritom sa tak stalo v čase, keď podľa vyhodnotenia operatívneho preverovania z 24. januára 2018 boli okolnosti uplatňovania práv zo sporných zmienek na základe medializovaných informácií predmetom policajného preverovania, o ktorom tento obvinený nepochybne vedel, keďže bol v jeho rámci vyťažovaný, a to so záverom, že z dovedty zistených skutočností bolo preukázané, že sporné zmenky boli vydané a podpísané v roku 2000, hoci zmenečný ručiteľ už od začiatku civilných konaní uplatňuje rovnaké argumenty, aké napokon uplatnil aj v trestnom oznámení zo 14. mája 2018 a už vo svojom vyjadrení z 1. decembra 2016 vyslovil podozrenie zo spáchania konkrétnych trestných činov. Zároveň treba zdôrazniť, že podľa predloženého spisového materiálu nebolo v čase, keď obvinený opätovne prevzal zmenky, vedené v tejto veci trestné konanie, ako tvrdí sťažovateľ. Ak by tomu tak bolo, bola by namiesto otázka, prečo orgány činné v trestnom konaní nezabránili obvinenému M. C. prevziať predmetné zmenky. Napokon nedá najvyššiemu súd nepoukázať aj na do určitej miery rozporuplný postup orgánov činných v trestnom konaní v tejto veci, keď na jednej strane zjavne neveria obvinenému M. C., že zmenky sú predmetom znaleckého skúmania, po ktorom ich vráti, ako plynie z návrhu na vzatie do väzby, v ktorom sťažovateľ tvrdí, že ich obvinený ukrýva, no na druhej strane nevykonali (nepokúsili sa vykonať) žiadne, ani základné úkony smerujúce k ich nájdeniu, ako domové prehliadky, resp. prehliadky iných priestorov v objektoch používaných obvineným a pod. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd uzatvára, že sťažovateľ v tejto fáze konania nepreukázal existenciu takých konkrétnych skutočností, ktoré by dostatočne odôvodňovali obavu, že obvinený M. C. bude v prípade ponechania na slobode pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Pokiaľ ide o dôvody tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., treba v prvom rade uviesť, že aj mnohosť, resp. početnosť súbežne prebiehajúcich trestných stíhaní môže za určitých okolností vyvolať dôvodnú obavu, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Najmä vtedy, ak je dôvodne podozrivý z toho, že dlhodobo alebo pravidelne pácha určitý druh trestných činov, ktoré sú zdrojom jeho príjmov a pod. Uvedené v žiadnom prípade neporušuje prezumpciu neviny, ako tvrdia obvinení, keďže tá sa nedotýka predbežných rozhodnutí procesnej povahy, ktoré prijímajú justičné orgány a ktoré sú založené na podozrení alebo usvedčujúcich dôkazoch, ako sú napr. rozhodnutia o vyšetrovacej väzbe, pokiaľ takéto rozhodnutia neoznačujú obvinenú osobu za vinnú (bod 16 odôvodnenia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní). Treba pritom zdôrazniť, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak do nej nebude vzatý. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby (primerane napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. augusta 2016, sp. zn. II. ÚS 627/2016). Z tohto pohľadu považuje sťažnostný súd za podstatné, že obvinený M. C. je aktuálne trestne stíhaný v ďalších dvoch veciach. Pritom v jednom prípade je dôvodne podozrivý, že v novembri 2006 mal obzvlášť závažným zločinom porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Tr. zák. získať na úkor obchodnej spoločnosti W. spol. s r. o. najprv 16.000.000,- Sk (531.102,70 eura) a potom 4.500.000,- Sk (149.372,63 eura). V druhej veci je zas trestne stíhaný za pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., ktorý mal spáchať v priebehu rokov 2010 až 2012, pričom na jeho účty, resp. na účty ním ovládaných obchodných spoločností mal byť postupne poukázaný neoprávnene uplatnený nadmerný odpočet DPH v celkovej výške 8.193.596,64 eur. A napokon v tejto veci stíhanými trestnými činmi sa mal snažiť získať takmer 70.000.000,- eur. Obvinený M. C. je tak aktuálne dôvodne podozrivý, že dlhodobo (počnúc rokom 2006) v pravidelných intervaloch pácha vysoko sofistikovanú ekonomickú trestnú činnosť, ktorá má, pokiaľ ide o jej rozsah, stupňujúcu tendenciu a ktorá je pre neho zdrojom značných príjmov, ktoré mu zaručujú určité postavenie a vplyv. Práve z týchto konkrétnych skutočností (charakter, dĺžka, rozsah a motív páchania stíhanej trestnej činnosti) vyplýva v tomto štádiu konania aj podľa najvyššieho súdu dôvodná obava, že obvinený M. C. by v prípade ponechania na slobode mohol v tomto druhu trestnej činnosti

pokračovať, aby si svoje postavenie a vplyv - aj so zreteľom na prebiehajúce trestné stíhanie - udržal. Sťažnostný súd však pri vyvodení tohto záveru neprihliadal na sťažovateľom označenú trestnú vec podozrenia zo spáchania pokračovacieho zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., ktorá bola uznesením z 21. septembra 2017, ČVS: PPZ-662/NKA-FP-BA-2017, podľa § 197 ods. 1 písm. c) Tr. por. v spojení s § 86 ods. 1 písm. e) Tr. zák. odmietnutá. Len na základe uznesenia o odmietnutí (na rozdiel od uznesenia o vznesení obvinenia) totiž nemožno s takou mierou podozrenia, ktorú si vyžaduje obmedzenie osobnej slobody väzbou, konštatovať, že predmetný skutok sa stal a tento je (bol) trestným činom, ktorý mala spáchať konkrétna osoba. Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že na podklade sťažnosti prokurátora zrušil napadnuté uznesenie v časti týkajúcej sa obvineného M. C. a sám rozhodol o jeho vzatí do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Skúmal zároveň, či by väzbu tohto obvineného nebolo možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka. Aktuálne však nezistil žiadne výnimočné okolnosti tohto prípadu, ktoré takéto nahradenie väzby (ale i jej prípadné nahradenie zárukou, písomným sľubom obvineného alebo peňažnou zárukou) podmieňujú, keďže obvinený je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin [§ 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Tr. por.]. Žiadne okolnosti prípadu, ktoré by bolo možné považovať za výnimočné, napokon neoznačil ani obvinený M. C.. Podmienka zisťovania takýchto výnimočných okolností na nahradenie väzby pritom aj podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky sleduje legitímny cieľ a je ústavne udržateľná (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. septembra 2015, sp. zn. III. ÚS 431/20015). Vyššie uvedené závery týkajúce sa existencie dôvodov tzv. preventívnej väzby u obvineného M. C. však nemožno vziať do úvahy aj na spoluobvineného PhDr. O. P.. U tohto obvineného treba v prvom rade poukázať na to, že trestný čin vraždy, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie 23. októbra 2017, mal byť spáchaný koncom roka 1997. V tomto konaní síce bol konštatovaný dôvod tzv. útekovvej väzby, no obvinený bol prepustený na slobodu za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení, ktorých dodržiavanie je kontrolované technickými prostriedkami. Už uvedené značne minimalizuje akúkoľvek možnosť tohto obvineného pokračovať v trestnej činnosti. Pokiaľ ide o jeho ďalšie trestné stíhanie pre zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 2, ods. 5 Tr. zák., ktorý mal byť spáchaný v období od 3. marca 2015 do 7. mája 2015, uznesenie o vznesení obvinenia preň bolo vydané 21. mája 2018. Teda keď sa obvinený PhDr. O. P. 20. júna 2018 dostavil k vyšetrovateľovi v tejto veci, aj vzhľadom na informačný systém polície, vyšetrovateľ o jeho ďalšom trestnom stíhaní vedel, napriek tomu ho nezadržal a neurobil to ani po skončení jeho ďalšieho výsluchu 21. júna 2018 o 09.40 h., ale stalo sa tak až o 12.10 h., kedy bol zadržaný v obchodnom centre a následne mu bolo doručené už zmienené (mesiac existujúce) uznesenie o vznesení obvinenia. Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. pritom odôvodnil vyšetrovateľ práve týmto ďalším trestným stíhaním. Takýto minimálne neštandardný postup polície (na pokyn prokurátora) vyznieva podľa najvyššieho súdu krajne účelovo, a to prinajmenšom pokiaľ ide o požiadavku orgánov činných v trestnom konaní na väzobné riešenie tejto veci aj vo vzťahu k obvinenému PhDr. O. P.. Nemožno pritom prehliadnuť ani to, že podľa uznesenia o vznesení obvinenia sa tento obvinený mal zločinu subvenčného podvodu dopustiť ako štatutárny zástupca neziskovej organizácie M. G., n. o., avšak podľa listiny, ktorú tento obvinený v konaní pred sťažnostným súdom predložil, ním v čase skutku nebol. Z týchto dôvodov najvyšší súd sťažnosť prokurátora vo vzťahu k obvinenému PhDr. O. P. ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

